

Ugovarač:

AF-CITYPLAN s.r.o.

Datum:

07/2019

Predstavnik:

Petr Košan

BR projekta:

C40860/8566/52658

Lista autora:

Milica Daković, Milica Stanišić

Provjereno od:

Irem Silajdžić, Emir A. Ōzen

Klijent:

Uprava za saobraćaj Crne Gore

Predstavnik:

Savo Paraća

**PROJEKAT REKONSTRUKCIJE MAGISTRALNIH PUTEVA U CRNOJ GORI,
SANACIJA I MODERNIZACIJA SEKCIJE DANILOVGRAD-PODGORICA
PLAN UKLJUČIVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA**

SADRŽAJ

1	UVOD	5
2	OPIS PROJEKTA.....	7
3	ZAKONSKI I INSTITUCIONALNI OKVIR UKLJUČENOSTI ZAINTERESOVANIH STRANA	9
4	IDENTIFIKACIJA ZAINTERESOVANIH STRANA I ANALIZA	13
5	SAŽETAK PRETHODNIH AKTIVNOSTI UKLJUČIVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA	16
6	ŽALBENI MEHANIZAM	22
7	MONITORING I IZVJEŠTAVANJE	23
8	KONTAKTI.....	24
9	ANEKSI.....	24

LISTA TABELA

Tabela 1 – Lista identifikovanih grupa zainteresovanih strana

Tabela 2 – Metodi uključivanja

LISTA SLIKA

Slika 1 – Lokacija projekta

Slika 2 – EIA procedura u Crnoj Gori

LISTA SKRAĆENICA

AESR	Godišnji izvještaj o životnoj sredini i društvu
CEDIS	Crnogorski elektrodistributivni sistem
GMP	Dobra međunarodna praksa u industriji
DPP	Detaljni prostorni plan
DUP	Detaljni urbanistički plan
EBRD	Evropska Banka za obnovu i razvoj
EIA	Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu
ESIA	Procjena uticaja na životnu sredinu i društveno okruženje
ESP	Politika zaštite životne sredine i socijalna politika
EU	Evropska Unija
FGD	Diskusije u fokus grupama
LARF	Okvir za otkup i preseljenje zemljišta
MORT	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
MSP	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
NEPA	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
NTS	Netehnički rezime
NVO	Nevladina organizacija
PCM	Javne konsultacije
PR	Zahtjev performansi
PUP	Prostorni urbanistički plan
SEIA	Strateška procjena uticaja na životnu sredinu
SEP	Plan uključivanja zainteresovanih strana
UIP	Uprava za inspeksijske poslove
UZN	Uprava za nekretnine
UZS	Uprava za saobraćaj Crne Gore

1 UVOD

1.1 O PROJEKTU

Evropska Banka za obnovu i razvoj (EBRD) sagledava mogućnost obezbjeđenja kredita Upravi za Saobraćaj Crne Gore (UZS) za rekonstrukciju, modernizaciju i nadzor radova na 'Rekonstrukciji magistralnih puteva Crne Gore' dužine cca 51km podijeljenog u tri sekcije:

- Tranša 1: Rekonstrukcija dijela puta Rožaje-Špiljani (oko 20km);
- Tranša 2: Rekonstrukcija i modernizacija puta Tivat-Jaz (oko 16km); i
- Tranša 3: Rekonstrukcija i modernizacija dijela puta Danilovgrad-Podgorica (oko 15km).

Ovaj Plan Uključivanja Zainteresovanih Strana (SEP) odnosi se na Tranšu 3, magistralnog puta M-18 od Danilovgrada do Podgorice (u daljem nastavku: Projekat). Rekonstrukcija i modernizacija ove dionice puta biće realizovana od strane UZS u skladu sa nacionalnim zakonima i regulativom u oblasti prostornog planiranja i EBRD zahtjevima (pogledati Dio 3).

SEP opisuje aktivnosti uključivanja zainteresovanih strana koje se preduzimaju za potrebe Projekta, tokom planiranja, izgradnje i rada. On je pripremljen zajedno sa Elaboratom procjene uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA) pripremljenog za potrebe Projekta.

Uključivanje zainteresovanih strana odnosi se na proces razmjene informacija i znanja, u nastojanju da se shvate potrebe drugih subjekata i izgradi odnos zasnovan na povjerenju i saradnji. To je od suštinskog značaja za uspješnu implementaciju ESIA i samog Projekta.

SEP se zasniva na prethodnim SEP izvještajima drugih projekata u vlasništvu UZS i proces koji je opisan u ovom dokumentu se očekuje da bude ponovljen na budućim projektima, kao što je projekat rekonstrukcije puta Tivat-Jaz. Proces uključivanja zainteresovanih strana do sada je zadovoljio zahtjeve na lokalnom nivou, ali će iziskivati neka dodatna poboljšanja kako bi se zadovoljili zahtjevi PR10. Žalbeni mehanizmi i monitoring su uglavnom usklađeni sa prethodnim SEP koje je uspostavila UZS. Ekspert za socijalna pitanja će biti odgovoran za osiguravanje dosljednosti i usklađenosti u odnosu na principe definisane dokumentom.

1.2 CILJEVI SEP

SEP je pripremljen kako bi pružio jasan okvir za uključivanje zainteresovanih strana tokom trajanja Projekta koji je efikasan, smislen, konzistentan, sveobuhvatan, koordiniran i kulturološki prikladan. Razvijen je na osnovu crnogorskih zakonskih propisa i EBRD zahtjeva performansi (PR), posebno PR10: Objelodanjivanje informacija i uključivanje zainteresovanih strana (Dio 3).

Uključivanje zainteresovanih strana je proces koji je u toku i ovaj SEP će se nastaviti ažurirati i prilagođavati u skladu sa razvojem Projekta. Kroz implementaciju dobro planiranog procesa uključivanja zainteresovanih strana, projekat ima za cilj da:

- Generiše dobro razumijevanje Projekta među zainteresovanim stranama;
- Obezbjedi pravovremenu objavu informacija i mogućnosti angažovanja na kontinuiranoj osnovi, uključujući i one subjekte koji mogu biti osjetljiviji na uticaje projekta;
- Uključi zainteresovane strane u vezi sa ekološkim i socijalnim rizicima i uticajima Projekta i predloži mjere za njihovo ublažavanje i upravljanje;
- Upravlja očekivanjima u vezi sa Projektom;
- Upravlja procesom podnošenja pritužbi na Projekat, identifikujući najprikladnije mehanizme i pružajući povratne informacije o postavljenim pitanjima;
- Prati aktivnosti uključivanja zainteresovanih strana, reagujući na povratne informacije i komentare; i
- Stvara pozitivne odnose među zainteresovanim stranama Projekta.

1.3 OBIM SEP

SEP je podijeljen na sljedeće djelove:

- Dio 1: Uvod;
- Dio 2: Opis projekta;
- Dio 3: Zakonski i institucionalni okvir u oblasti uključivanja zainteresovanih strana;
- Dio 4: Identifikacija zainteresovanih strana i analiza;
- Dio 5: Sažetak prethodnih aktivnosti uključivanja zainteresovanih strana;
- Dio 6: Žalbeni mehanizam;
- Dio 7: Monitoring i izvještavanje;
- Dio 8: Kontakti;
- Dio 9: Aneksi.

Aneksi:

Aneks 1: Obrazac za žalbe

Aneks 2: Registar žalbi

Aneks 3: Žalbeni mehanizam UZS

Aneks 4: Javni oglas/poziv na PCM1 – Dnevni list "Pobjeda"

Aneks 5: Javni oglas/Javna rasprava za EIA za potrebe Projekta

Aneks 6: Nacionalni regulatorni okvir u kontekstu uključivanja zainteresovanih strana

Aneks 7: Evaluacioni formular

Aneks 8: Upitnici za potrebe socio-ekonomskog istraživanja među privrednim subjektima i domaćinstvima pod uticajem projekta (realizovano duž puta M-18 u Martu i Maju 2019)

Aneks 9: Sažetak prethodnih aktivnosti uključenosti zainteresovanih strana (2008-2018)

2 OPIS PROJEKTA

Cilj Projekta odnosi se na sanaciju i modernizaciju puta M-18 Danilovgrad-Podgorica koji se nalazi u južnom dijelu Crne Gore. Ovaj dio puta je dužine cca. 15km i nalazi se u pravcu jug-sjeverozapad. Put prolazi kroz dvije opštine, Danilovgrad i Podgoricu i povezuje 11 ključnih naselja. Lokacija projekta prikazana je na Slici 1.

Cjelokupan opis Projekta dat je u Dopunskom elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu i društvo, ali generalno radovi koji će biti realizovani su sledeći:

- Proširenje postojećeg puta širokog 7m kako bi se omogućio saobraćaj u dva pravca u svakom pravcu. Prošireni put će biti širok 21m, plus imati 2m sigurnosne zone sa svake strane (što čini ukupno 25m);
- Rekonstrukcija 4 mosta, ukupne dužine 215m i jednog novog podvožnjaka ukupne dužine 18m;
- Uspostavljanje novih kolovoza/trotoara duž ivice puta u Danilovgradu (širine 1,5m) i Podgorici (2m širine).
- Izgradnja 7 novih kružnih raskrsnica;
- Izgradnja 3 nove saobraćajne raskrsnice;
- Izgradnja 23 nove autobuske stanice;
- Postavljanje nove rasvjete cjelokupnom dužinom puta;
- Postavljanje novih pješačkih prelaza na putnim raskrsnicama i blizu kružnih raskrsnica; i
- Izgradnja sistema za odvođenje atmosferskih voda.

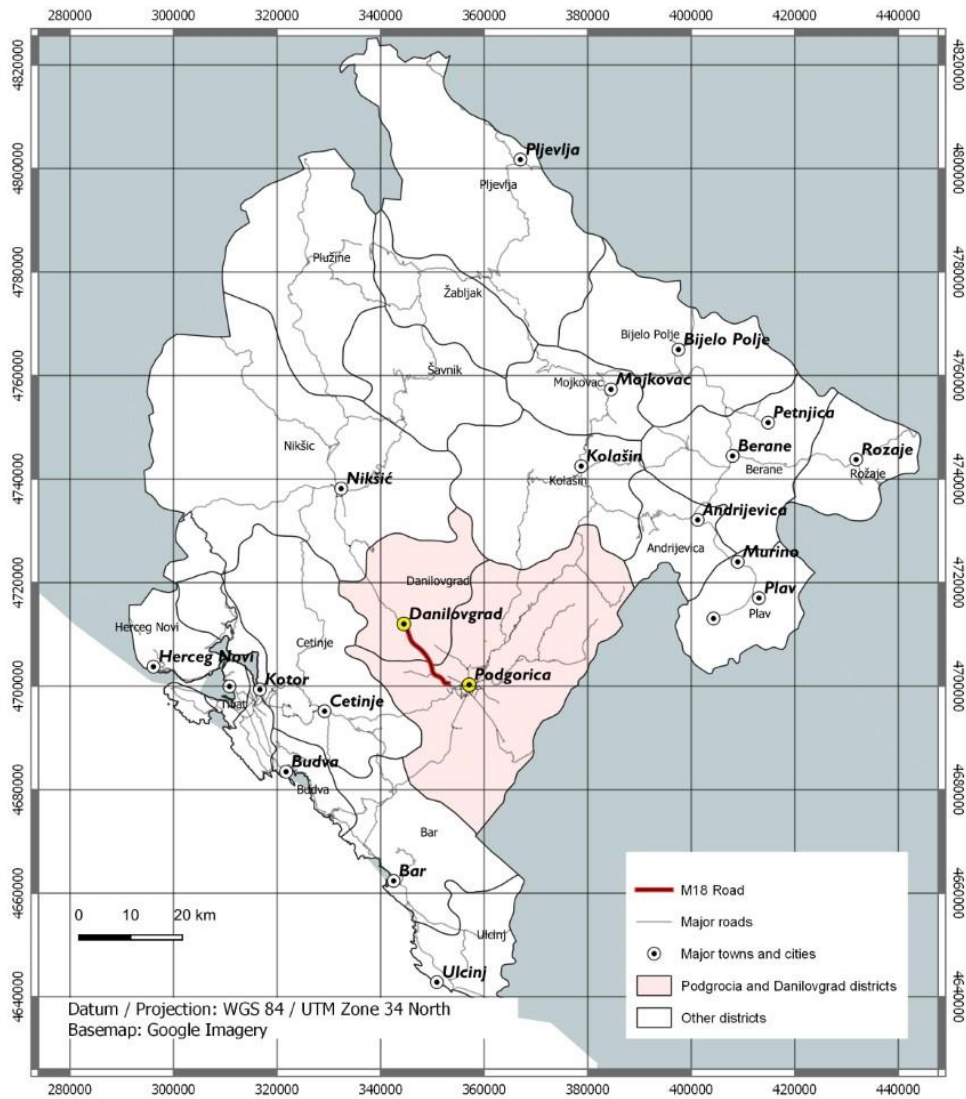
Unaprijeđeni put je projektovan tako kako bi se poboljšao protok saobraćaja i bezbjednost na putevima, skratilo vrijeme putovanja, smanjio rizik od poplava i poboljšala zaštita lokalnih vodotoka, odnosno susjednih rijeka Sitnice i Sušice. Projekat je ocijenjen kao investicija „Kategorije A“ u skladu sa EBRD Politikom zaštite životne sredine i socijalne politike¹, jer bi mogao da ima potencijalno značajne ekološke i/ili socijalne uticaje, uključujući direktne i kumulativne uticaje, koji su novi i dodatni i zahtijevaju procjenu uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA) kako bi se osiguralo da su uticaji adekvatno identifikovani i procijenjeni. Ovaj SEP predstavlja dokument koji podržava ESIA dokument pripremljen za potrebe Projekta, sumirajući aktivnosti koje su do sada sprovedene sa zainteresovanim stranama projekta, kao i buduće aktivnosti koje treba implementirati.

---

¹ Evropska Banka za Obnovu i Razvoj (2019) *Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (ESP)*.

Slika 1 – Lokacija Projekta

Izvor: Earth Active (2019)

3 ZAKONSKI I INSTITUCIONALNI OKVIR UKLJUČENOSTI ZAINTERESOVANIH STRANA

Projekat će se realizovati u skladu sa crnogorskom regulativom i Dobrom Međunarodnom Praksom u Industriji (DMPI), a posebno i sa EBRD zahtjevima.²

3.1 REGULATORNI ZAHTJEVI NA NACIONALNOM NIVOU

U okviru nacionalne legislative uključenost zainteresovanih strana se podrazumijeva u sledećim procesima: prostorno planiranje, eksproprijacija i procjena uticaja na životnu sredinu. Dodatno, Crna Gora je ratifikovala brojne međunarodne ugovore i konvencije i u procesu je transponovanja EU zakona u nacionalni regulatorni i institucionalni okvir. *Arhuska Konvencija o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđu u pitanjima zaštite životne sredine* (1998) integrisana je u nacionalni regulatorni sistem od 2009. godine. Javne konsultacije na nacionalnom nivou definisane su sledećom regulativom:

- Ustav Crne Gore³
- Zakon o zaštiti prirode⁴
- Zakon o prostornom planiranju i izgradnji⁵
- Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (SEIA)⁶
- Zakon o slobodnom pristupu informacijama⁷
- Zakon o eksproprijaciji⁸
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu (EIA)⁹

Zakon o zaštiti prirode ukazuje da svako ima pravo da bude informisan o stanju životne sredine i da učestvuje u procesima donošenja odluka koji mogu imati uticaj na životnu sredinu. Dodatno, Član 11 bavi se procesom angažovanja i uključivanja zainteresovanih strana u kontekstu pitanja zaštite životne sredine.

Član 11:

Javne institucije i organi uprave, kao i lokalne vlasti nadležne za zaštitu životne sredine dužne su blagovremeno informisati javnost o procedurama odlučivanja u pitanjima zaštite životne sredine, i to kroz:

- 1. Stratešku procjenu uticaja planova i programa na životnu sredinu;*
- 2. Procjenu uticaja na životnu sredinu;*
- 3. Postupak za izdavanje integrisane dozvole za sprječavanje i kontrolu zagađenja putem odobrenja za rad novih ili postojećih postrojenja; i*
- 4. Strategije, planove, programe i druge dokumente iz oblasti zaštite životne sredine.¹⁰*

² Kao što je dato u Politici zaštite životne sredine i socijalnoj politici (ESP), Evropska Banka za obnovu i razvoj (2019).

³ Službeni list Crne Gore br. 001/07, 038/13.

⁴ Službeni list Crne Gore br. 52/16.

⁵ Službeni list Crne Gore br. 064/17, 044/18, 063/18.

⁶ Službeni list Crne Gore br. 80/05, 40/11, 59/11, 52/16.

⁷ Službeni list Crne Gore br. 044/12, 030/17.

⁸ Službeni list Crne Gore br. 55/00, 28/06, 21/08, 30/17.

⁹ Službeni list Crne Gore br. 80/05, 40/10, 73/10, 40/11, 27/13, 52/16.

¹⁰ Zakon o zaštiti prirode (Član 72): Službeni list Crne Gore br. 52/16.

Shodno Članu 13 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu nadležni organ Agencija za zaštitu prirode i životne sredine (NEPA) [za nacionalne projekte] ili jedinica lokalne samouprave) ima obavezu da obavijesti sve zainteresovane strane (zainteresovane organe i zainteresovanu javnost - uključujući NVO) o zahtjevu za odlučivanje o potrebi za EIA, u roku od 3 dana nakon podnošenja zahtjeva obrađivača. Ovo obavještenje se objavljuje u novinama i putem elektronskih medija u cilju informisanja zainteresovane javnosti. Zainteresovana tijela i organizacije su obaviješteni putem pošte, e-maila ili faksa. Obavještenje se takođe objavljuje na sajtu NEPA ili jedinice lokalne samouprave.

Zainteresovana javnost može dostaviti mišljenje ili komentare relevantnim institucijama u roku od 5 dana od dana dobijanja obavještenja/objavljivanja obavještenja u medijima.

Nadležni organ je dužan da razmotri sva mišljenja i komentare u toku procesa odlučivanja o potrebi za EIA. Nadležni organ mora obavijestiti sve zainteresovane strane o odluci u roku od 3 dana, putem istih gore navedenih kanala komunikacije (elektronski mediji, Internet stranica kao što je portal e-uprave, pošta, e-mail ili faks), u skladu sa Članom 14. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Sve zainteresovane strane mogu podnijeti žalbu na odluku Ministarstvu održivog razvoja i turizma (MORT) ili glavnom administratoru opštine. U slučaju prihvatanja žalbe, odluka se može promijeniti ili nadležni organ mora ponovno razmotriti odluku. U slučaju odbijanja žalbe, zainteresovana strana može podnijeti žalbu Upravnom sudu. Isti žalbeni postupak se primjenjuje u fazi određivanja opsega projekta i u fazi odobravanja elaborata procjene uticaja na životnu sredinu.

Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu (EIA) mora biti objavljen na web stranici nadležnog organa i na portalu e-Uprave na dan početka javnog uvida/konsultacija. EIA mora biti objavljena najmanje 10 radnih dana prije dana organizovanja javne rasprave u skladu sa Članom 20 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu.

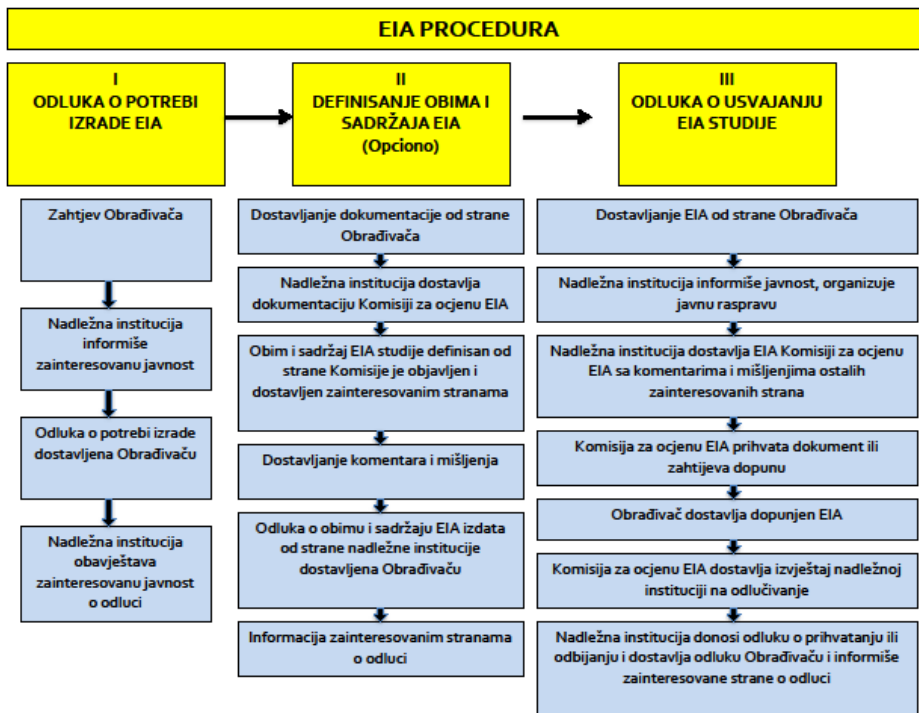
Objašnjenje: „Javni uvid/konsultacije“ obuhvata sljedeće aktivnosti: objavljivanje obavještenja u medijima; slanje obavještenja poštom, e-mailom ili faksom. Javna rasprava mora biti organizovana na određeni dan u periodu javnog uvida/konsultacija.

Javni uvid/konsultacije organizuje i sprovodi nadležni organ i traje najmanje 30 dana od dana obavještenja u javnosti/medijima u skladu sa Članom 20 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu. Sastanci se objavljuju u elektronskim medijima i štampanim medijima (novine) koji moraju biti objavljeni na području (ili lokacijama) na koje će planirani projekat biti realizovan.

Procedura procjene uticaja na životnu sredinu prikazana je šematski na Slici 2 i usklađena je sa EU EIA direktivom (2011/92/EU).

Slika 2: EIA procedura u Crnoj Gori

Napomena: Termin Obradivač predstavlja Naručioca projekta.

Izvor: Službeni list Crne Gore br. 75/18

Zakon o eksproprijaciji definiše sam proces eksproprijacije.

Javni interes se uspostavlja ili kroz poseban zakon ili odlukom Vlade. Prijedlog za utvrđivanje javnog interesa mora sadržati informacije o: imovini na koju se to odnosi; svrhu eksproprijacije; i druge informacije od značaja za utvrđivanje javnog interesa. Projekat se podnosi Vladi Crne Gore putem nadležne institucije (Uprave za nekretnine).

Nakon usvajanja Akta o utvrđivanju javnog interesa, predlog za eksproprijaciju podnosi se nadležnom organu uprave - jedinici lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nalazi projekat za koji se traži eksproprijacija.

Prijedlog za eksproprijaciju nepokretne imovine mora sadržati:

- Ime i adresu podnosioca zahtjeva za eksproprijaciju (korisnik eksproprijacije);
- Nepokretnu imovinu za koju se predlaže eksproprijacija i mjesto gdje se ta nepokretna imovina nalazi;
- Ime vlasnika nepokretne imovine za koju se predlaže eksproprijacija i njegovo/njeno stalno prebivalište ili sjedište;
- Svrhu za koju se predlaže eksproprijacija;
- Izvod iz katastra nepokretnosti i druge javne evidencije koje sadrže podatke o imovinskim pravima i drugim podacima o imovini; i
- Dokaz da je u skladu sa zakonom ustanovljen javni interes za eksproprijaciju.

U procesu eksproprijacije, nadležni organ uprave treba da izvrši konsultacije sa vlasnikom nepokretne imovine, činjenice vezane za eksproprijaciju prije donošenja odluke o eksproprijaciji.

Lica koja su pod uticajem projekta su takođe u komunikaciji sa Komisijom za procjenu vrijednosti Uprave za nekretnine onda kada se vrši procjena njihovog zemljišta i imovine, kao i utvrđivanja predloga ponude za kompenzaciju.

Ostali nacionalni zakoni i regulative od značaja za Projekat dati su u Aneksu 6.

3.2 MEĐUNARODNI STANDARDI I ZAHTJEVI

Projekat je zasnovan na usklađenosti sa Dobrom Međunarodnom Praksom u Industriji (DMPI) i EBRD zahtjevima za zaštitu životne sredine i socijalne politike. Specifični referentni standard vezan za SEP zasnovan je na Zahtjevu performansi (PR) 10: Objelodanjivanje informacija i angažovanje zainteresovanih strana. EBRD sagledava angažovanje zainteresovanih strana kao ključno u procesu uspješnog upravljanja rizicima i uticajima na zajednice koje su pod uticajem Projekta, kao i ključan faktor ostvarivanja koristi za samu zajednicu.

3.2.1 EBRD PR10

EBRD PR10 opisuje sistematski pristup angažovanju zainteresovanih strana koji pomaže klijentima da tokom vremena grade i održavaju konstruktivan odnos sa zainteresovanim stranama. Očekuje se da će proces uključivanja zainteresovanih strana početi na samom početku planiranja projekta i nastaviti se kroz realizaciju projekta. PR10 sadrži sledeće ključne elemente:

Angažovanje tokom pripreme projekta

- Identifikacija i analiza zainteresovanih strana: Zahtjev da se identifikuju različiti pojedinci ili grupe koji su (i) pod uticajem ili će vjerovatno biti pod uticajem (direktno ili indirektno) projekta ("pogođene strane") ili (ii) mogu imati interes u projektu ("druge zainteresovane strane"). Resursi za javno informisanje i konsultacije treba da se fokusiraju na strane koje su pod uticajem, u prvom redu.
- Plan uključivanja zainteresovanih strana: SEP treba da ukaže kako će komunikacija sa identifikovanim akterima biti obrađena tokom pripreme i implementacije projekta, uključujući i proceduru podnošenja žalbe.
- Objelodanjivanje informacija: Objelodanjivanje relevantnih projektnih informacija je potrebno kako bi se zainteresovanim stranama pomoglo da razumiju rizike, uticaje i mogućnosti projekta.
- Značajne konsultacije: U slučajevima u kojima su zaposleni i/ili zajednice koje se nalaze pod uticajem projekta izloženi značajnim rizicima ili negativnim uticajima projekta, potrebno je započeti proces konsultacija, na način koji pruža pogođenim stranama mogućnosti da daju svoj stav o rizicima projekta, uticajima i mjerama ublažavanja i dozvoljavaju klijentu da razmotri i odgovori na njih.
- Objelodanjivanje i konsultacije o projektima kategorije A: Projekti koji su kategorisani kao „A“ kategorija treba da učine javnim procjenu uticaja na životnu sredinu i društvo. Zahtjevi za objavljivanje i konsultacije ugrađeni su u svaku fazu procesa ESIA. ESIA paket za ovaj Projekat će biti dostupan javnosti 120 dana, u skladu sa zahtjevima EBRD. Lokacija ovih dokumenata će biti oglasna (i dostupna) zainteresovanim i stranama pod uticajem projekta.

Angažovanje tokom implementacije projekta i eksterno izvještavanje

Neophodno je stalno angažovanje zainteresovanih strana, srazmjerno prirodi projekta i ekološkim i socijalnim uticajima koji ga prate, kao i nivou javnog interesa. Obaveza UZS se odnosi na redovno izvještavanje o implementaciji mjera koje se tiču ekološkog i socijalnog aspekta zainteresovanim stranama i stranama koje su pod uticajem projekta. Ovi izvještaji moraju biti u formatu koji je dostupan zajednicama pod uticajem projekta, a učestalost objavljivanja treba biti proporcionalna problemima tih zajednica, ali ne rjeđe od jednom godišnje.

4 IDENTIFIKACIJA ZAINTERESOVANIH STRANA I ANALIZA

4.1 UVOD

Ovo poglavlje daje uvid u do sada identifikovane grupe zainteresovanih strana na Projektu. Uključivanje zainteresovanih strana predstavlja proces koji teče i koji je podložan redovnim provjerama i ažuriranju u toku realizacije Projekta.

4.2 IDENTIFIKACIJA ZAINTERESOVANIH STRANA I ANALIZA

Ključni ciljevi identifikacije zainteresovanih strana odnose se na:

- i) sagledavanje organizacija, grupa i pojedinaca koji mogu biti direktno ili indirektno (pozitivno i/ili negativno) pod uticajem Projekata ili imati interes u Projektu; i
- ii) razumijevanje njihovih potreba i očekivano angažovanje.

Do sada identifikovane zainteresovane strane su detaljno opisane u Tabeli 1. Važno je razumjeti odnos zainteresovanih strana sa Projektom kako bi se angažovanje moglo prilagoditi njihovim potrebama i interesima. Projekat sadrži kontakt detalje zainteresovanih strana, u cilju olakšane komunikacije.

Tabela 1 – Lista identifikovanih grupa zainteresovanih strana

Subjekt	Uloga i veza sa Projektom
Zainteresovane strane na nacionalnom nivou	
Uprava za saobraćaj Crne Gore (UZS)	Direkcija za saobraćaj Crne Gore poslovala je u okviru Ministarstva saobraćaja i pomorstva. Od Januara 2019. godine mijenja naziv u Uprava za saobraćaj i postaje nezavisna institucija odgovorna za održavanje i rekonstrukciju putne mreže. UZS je pod direktnom nadležnosti Vlade Crne Gore.
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (MSP)	Institucija odgovorna za saobraćaj (drumski, željeznički, vazdušni) i pomorstvo u Crnoj Gori. MSP je vodeća javna institucija i odgovorna je za unaprjeđenje nacionalnih puteva u Crnoj Gori. UZS je odgovorna za implementaciju.
Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT)	Institucija odgovorna za prostorno planiranje, izgradnju i aspekte životne sredine u toku realizacije projekta. MORT je institucija odgovorna za izdavanje građevinske dozvole.
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine (NEPA)	Uloga NEPA se odnosi na proces procjene uticaja na životnu sredinu u skladu sa nacionalnom legislativom i izdavanje ekološke saglasnosti. NEPA obavlja pregled Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu (EIA), organizuje javne rasprave i, ukoliko su odobreni, izdaje ekološke saglasnosti.
Uprava za inspeksijske poslove (UIP)	Uprava za inspeksijske poslove (UIP) je odgovorna za monitoring Projekta u dijelu ispunjenosti mjera zaštite životne sredine u skladu sa nacionalnom legislativom u toj oblasti.
Uprava za vode	Institucija odgovorna za izdavanje vodnih saglasnosti.
Uprava za nekretnine Crne Gore (UZN)	Institucija nadležna za proces eksproprijacije koji se realizuje u skladu sa Elaboratom eksproprijacije UZS i u koordinaciji sa vlasnicima imovine (pojedinci i privredni subjekti) kroz konsultativni proces.
Ministarstvo Pravde	Sporovi koji se tiču vlasništva/kompensacije u okviru procesa eksproprijacije kroz vođenje parničnog postupka u Sudovima.
Zainteresovane strane na lokalnom nivou	
Opština Podgorica	Projekat se nalazi na teritoriji opštine Podgorica. Opština će biti zadužena za

	pejzažnu arhitekturu duž trase.
Opština Danilovgrad	Projekat se nalazi na teritoriji opštine Danilovgrad. Opština će biti zadužena za pejzažnu arhitekturu duž trase.
Javno Komunalno Preduzeće 'Vodovod i kanalizacija', Podgorica	U skladu sa Članom 35 Zakona o putevima (paragraf 1, 3, 4, 6) u nadležnosti ovih preduzeća se nalazi relokacija postojeće vodovodne i kanalizacione mreže u kolovozu i duž putnog pojasa ukoliko postoji potreba.
Javno Komunalno Preduzeće 'Vodovod i kanalizacija', Danilovgrad	
Crnogorski elektrodistributivni sistem Podgorica i Danilovgrad (CEDIS Podgorica, CEDIS Danilovgrad)	U skladu sa Članom 35 Zakona o putevima (paragraf 1, 3, 4, 6) u nadležnosti preduzeća je realokacija elektro instalacija u kolovozu i duž putnog pojasa ukoliko postoji potreba.
Zainteresovane strane na nivou lokalne zajednice	
Vlasnici zemlje/korisnici zemlje/vlasnici privrednih subjekata pod uticajem procesa eksproprijacije	Ovi subjekti će biti direktno pod uticajem procesa eksproprijacije neophodnog za realizaciju Projekta. To se odnosi istovremeno na fizičku ili ekonomsku relokaciju vlasnika ili korisnika zemlje.
11 katastarskih opština u blizini puta: Grlić, Glavica, Bandići, Donji Zagarač, Novo Selo, Jastreb, Ćurilac (u Danilovgradu) i Beri, Gornja Gorica, i Tološi (u Podgorici).	Lokalne zajednice koje su najbliže putu će biti najizloženije uticajima (npr. kvalitet vazduha i buka) tokom izgradnje, zajedno sa drugim uticajima koji se odnose na zdravlje i bezbjednost. Projekat može predstavljati priliku za zaposlenje lokalnog stanovništva (direktno ili indirektno). Nakon završetka projekta očekuje se da će lokalne zajednice imati bolji pristup i povezanost duž puta, uz poboljšani javni prevoz (autobusi).
Lokalno stanovništvo koje redovno koristi put u sklopu svojih aktivnosti.	Korisnici puta mogu se suočiti sa otežanim pristupom ili zakrčenjem u toku procesa izgradnje. Oni će takođe biti korisnici kasnijeg poboljšanog pristupa i povezivanja nakon izgradnje. Očekuje se skraćivanje vremena putovanja i sigurniji uslovi vožnje.
Osjetljivi subjekti: Djeca koja putuju u školu i članovi porodice koji ih prate	
Osjetljive grupe uključujući one bez vlasništva nad zemljom na kojoj žive.	Dalja procjena osjetljivih grupa će se provesti u dodatnim socijalnim istraživanjima. Pored 4 domaćinstva (cca.) romskih porodica, ranjive grupe nisu identifikovane. Akteri bez pravnog vlasništva nad svojim zemljištem ili imovinom mogu takođe biti osjetljiviji na uticaje eksproprijacije zemljišta. Osjetljivost djece koja koriste autobuse za putovanje u školu se još uvijek procjenjuje.
NVO, Ostale organizacije i pojedinci	
NVO uključujući, ali ne ograničavajući na: <ul style="list-style-type: none"> • Ozon; • Green Home; • CZIP Centar Za Zaštitu Ptica • Crnogorsko Društvo Ekologa	Različite NVO imaće interesovanja za pitanja koja se tiču životne sredine (zaštita životne sredine, zaštita prirodnih resursa i implementacija koncepta održivog razvoja).
<ul style="list-style-type: none"> • Zaposleni na projektu	Zaposleni na projektu, uključujući angažovana lica u toku izgradnje i puštanja u rad biće zainteresovani za pitanja upravljanja Projektom, tačnije na pitanja koja se odnose na radne uslove, zdravlje i zaštitu na radu i bezbjednost.
Privreda	
Kompanija "Crnogorski Telekom" (telekomunikaciona infrastruktura duž trase puta)	Kompanija je nadležna za relokaciju postojećih telekomunikacionih instalacija.

Da bi se osiguralo da proces uključivanja zainteresovanih strana bude inkluzivan, bilo je važno identifikovati pojedince i grupe koje ne bi bilo jednostavno uključiti, kao i one koji mogu biti „direktno i različito ili nesrazmjerno pod uticajem Projekta zbog njihovog ugroženog ili ranjivog statusa“. Ranjivost se odnosi na prethodno postojeće stanje koje je nezavisno od Projekta, koje se ogleda u sposobnosti pojedinca ili grupa da pristupe društveno-ekonomskim ili ekološkim resursima ili niskom statusu u određenim socio-ekonomskim pokazateljima (zdravlje, obrazovanje, prihodi itd).

Ugroženi pojedinci i grupe često su manje sposobni da se prilagode socio-ekonomskim ili bio-fizičkim promjenama i mogu imati poteškoća u ostvarivanju koristi od promjena koje donosi Projekat.

Zapažanja sa terena do sada nisu identifikovala grupe ili pojedince koji su klasifikovani kao ranjivi. Međutim, određene grupe su identifikovane kao potencijalno osjetljivije na uticaje Projekta od drugih, kao što su:

- Neregistrovani korisnici zemljišta, koji imaju egzistenciju na zemlji, ali nemaju formalni status;
- Domaćinstva koja nemaju formalno pravo na zemljište na kojem su izgradili svoju kuću;
- Privredni subjekti koji će potencijalno postati neodrživi nakon eksproprijacije dijela njihovog zemljišta;
- Nezaposleni, porodice sa niskim primanjima i oni koji zavise od državne podrške;
- Korisnici javnog prevoza, posebno djeca koja koriste autobuski prevoz da stignu do škole;
- Manjinske grupe (kao što su Romi) koje se mogu suočiti sa jezičkim barijerama i nedostatkom pristupa tržištu rada, posebno žene.
- Pojedinci koji mogu biti podložniji uticaju buke (npr. stariji, radnici u noćnoj smjeni) - što će biti potrebno potvrditi tokom dodatne socijalne procjene.

Važno je osigurati da grupe ili pojedinci koji su identifikovani kao osjetljiviji na uticaje projekta imaju priliku da se uključe u diskusije o Projektu kroz proces interakcije. Različite mjere mogu biti potrebne kako bi se smanjili negativni uticaji na njih ili kako ne bi bili u nepovoljnom položaju u procesu budućeg iskorišćenja mogućnosti i benefita samog Projekta.

5 SAŽETAK PRETHODNIH AKTIVNOSTI UKLJUČIVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA

5.1 UVOD

Ovo poglavlje opisuje načine uključivanja zainteresovanih strana identifikovanih za potrebe Projekta. Takođe sumira uključenost zainteresovanih strana do sada i plan u toku izvođenja Projekta i nakon završetka.

5.2 METODE UKLJUČIVANJA I IMPLEMENTACIJA

Tabela 2 predstavlja metode uključivanja koji su korišćeni do sada i koji će biti korišćeni u toku izgradnje i puštanja u rad, kao i informacije o do sada implementiranim mjerama. Boks 5.2 sadrži hronološki prikaz dosadašnjeg uključivanja zainteresovanih strana na Projektu. Projekat će koristiti metode koje su prikladne za sve zainteresovane strane koje budu uključene.

Tabela 2 Metodi uključivanja

Metod	Opis metoda	Načini korišćenja
Vrsta sastanka		
Direktni intervjui	Direktni ili telefonski intervjui sa pojedincima uz korišćenje polustrukturiranog vodiča. Intervjui mogu biti formalni ili neformalni i pokrivaju veliki broj tema.	Realizovano je socio-ekonomsko istraživanje među 88 domaćinstava i 23 preduzeća (u martu i maju 2019. godine) duž puta M-18. U okviru ove ankete obavljani su direktni intervjui. Pored toga, od 26. do 28. juna 2019. godine, realizovano je 13 dubinskih intervjua sa lokalnim stanovnicima i jednim privrednim subjektom u blizini puta, na temu Projekta i stavovima o istom.
Intervjui sa ključnim subjektima koji su dobro informisani o određenoj temi	Kvalitativni, dubinski intervjui sa pojedincima koji su dobro informisani o određenoj temi. Razgovori mogu biti formalni ili neformalni, najčešće uz jednostavno korišćenje kontrolne liste sa najvažnijim pitanjima za diskusiju.	U okviru socio-ekonomskih istraživanja konsultovani su vlasnici novih preduzeća i do danas nije bilo drugih sprovedenih intervjua sa ključnim pojedincima na temu Projekta.
Diskusije u fokus grupama (FGD)	Diskusije se fokusiraju na temu(e) od posebne važnosti za grupu. Sastanci su osmišljeni tako da se dobiju informacije o preferencijama i mišljenjima u opuštenoj atmosferi. Učesnici se aktivno ohrabruju da izraze svoje mišljenje.	Do sada nisu sprovedene fokus grupe, ali su planirane sa onim subjektima koji su najviše pogođeni eksproprijacijom zemljišta, kao i sa potencijalno osjetljivim grupama.
Sastanci sa članovima lokanih zajednica	Javni sastanci sa članovima zajednice koji se pozivaju da razgovaraju o aspektima Projekta koji su od značaja	Do danas su organizovana dva javna sastanka zainteresovanih strana (8. i 28. februara 2019. godine). Prvi je organizovan tokom faze

	<p>za njihovu zajednicu. Takvi sastanci se unaprijed oglašavaju. U principu, svima se nudi mogućnost da govore, a sastanci pokrivaju širok spektar tema.</p>	<p>definisana ESIA da bi se predstavili i diskutovali zaključci. Drugi javni sastanak je organizovan od strane NEPA kao dio nacionalne zakonske procedure vezane za EIA, kako bi se predstavio EIA.</p> <p>Treći javni sastanak je planiran prilikom objavljivanja ESIA, kako bi se prezentovala procjena i prodiskutovali zaključci i predložene mjere.</p> <p>Takođe, održana su i dva okrugla stola sa lokalnim stanovništvom i privrednim subjektima u Danilovgradu i Podgorici 25. juna 2019. godine kako bi se razgovaralo o projektu i stekao uvid u stavove zainteresovanih strana.</p>
Upitnik	<p>Instrument za prikupljanje podataka koji je obično koncizan sa unaprijed definisanim pitanjima osmišljenim da pruže specifične informacije. Upitnici se koriste za istraživanje i pomoć pri statističkoj analizi.</p>	<p>Socio-ekonomsko istraživanje je sprovedeno u martu i maju 2019. godine) među 88 domaćinstava i 23 preduzeća duž puta M-18. Detalji upitnika su prikazani u Aneksu 8.</p>
Diseminacija informacija		
Web stranica	<p>Web stranice predstavljaju digitalnu platformu za slanje informacija vezanih za projekat. Za one koji imaju pristup digitalnim resursima, web stranice omogućavaju prikladan način za pregled dokumenata.</p>	<p>Detaljni prostorni plan (DPP) i Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za opštinu Danilovgrad objavljeni su na Internet stranici Opštine Danilovgrad.</p> <p>Takođe na Internet stranici UZS je objavljeno saopštenje kojim se informiše javnost o zakonskoj proceduri vezanoj za EIA i planiranim javnim raspravama.</p> <p>Na web stranici UZS objavljeni su zapisnici sa održanih javnih rasprava i zahtjevi za izmjene i dopune planirane rekonstrukcije i modernizacije puta.</p> <p>Nacrt ESIA kompleta za Projekat, koji sadrži NTS, Plan uključivanja zainteresovanih strana (SEP) i Okvir za otkup i preseljenje zemljišta (LARF) biće objavljen na web stranicama UZS i EBRD krajem jula 2019. godine.</p>
Štampani materijali	<p>Sažeci teksta i infografika nude dobar pregled informacija koje treba predstaviti. Mogu se dijeliti na sastancima, postavljati/slati elektronskim putem ili prikazivati na javnim mjestima na oglasnim tablama.</p>	<p>Odobreni glavni projekat puta bio je dostupan na uvid u prostorijama UZS, kao i na web stranici UZS.</p> <p>Pored toga, EIA je bila dostupna javnosti na uvid u prostorijama Sekretarijata za urbanizam, komunalne usluge, stambene poslove i zaštitu životne sredine. Javnost je bila pozvana da dostavi svoje komentare i mišljenja u pisanoj formi.</p>

		<p>Opštinama Danilovgrad i Podgorica je poslato pozivno pismo da uzmu učešća na javnim raspravama i javnom objavljivanju EIA.</p> <p>Duž puta M-18 postavljena su obavještenja putem kojih je lokalno stanovništvo i privredni subjekti informisano o socio-ekonomskim istraživanjima, realizovanim u Martu i Maju 2019. godine.</p>
Obavještenja	Obavještenja su važna za informisanje zainteresovanih strana o predstojećim sastancima ili za objavljivanje ključnih informacija o projektu.	<p>Odluka o raspisivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti u svrhu rekonstrukcije i modernizacije puta M-18 (Podgorica-Danilovgrad) objavljena je u Službenom listu Crne Gore (broj 07-4801 od 04.10.2018. godine).</p> <p>Ova objava označila je početak procesa eksproprijacije od strane države, na čelu sa Upravom za nekretnine Crne Gore (UZN).</p> <p>Objavljeno je i saopštenje u dnevnom listu POBJEDA, koje je informisalo javnost o nacionalnoj EIA i planiranim javnim raspravama.</p>
Povratne informacije		
Evaluacioni upitnici	Oni su obično dostupni na kraju sastanaka kako bi se učesnicima omogućilo da daju dodatne komentare o Projektu ili samom sastanku.	Evaluacioni upitnici su nedavno kreirani za potrebe projekta. Oni su bili dostupni tokom sastanaka održanih u Danilovgradu i Podgorici 26. juna 2019. godine i biće dostupni tokom budućih konsultativnih sastanaka. Primjer evaluacionog upitnika je dat u Aneksu 7.

Box 5.2 predstavlja glavne planove, procjene i glavne projekte koji su do sada objavljeni zainteresovanim stranama:

Box 5.2: Uključivanje zainteresovanih strana u do sada preduzetim aktivnostima

- 29. decembra 2013. godine Prostorni urbanistički plan (PUP) Glavnog grada Podgorice (do 2025. godine) i SEIA su objavljeni i bili dostupni za komentare. Krajem decembra održana je i javna rasprava u prostorijama Kulturno informativnog centra "Budo Tomović" u Podgorici. U revidiranom PUP adresirano je 494 zahtjeva za izmjene i dopune, a isti je odobren u februaru 2014. godine.
- 17. decembra 2013. godine, prvi nacrt Detaljnog prostornog plana (DUP) i izvještaj SEIA za opštinu Danilovgrad objavljen je na Internet stranici opštine. U prostorijama Opštine Danilovgrad, od 17. decembra 2013. do 17. januara 2014. godine, bio je dostupan i štampani primjerak na uvid. Na kraju ovog perioda organizovana je Javna rasprava, a komentari su uzeti u obzir u revidovanoj dokumentaciji, koja je zvanično usvojena u februaru 2014. godine.
- 25. decembra 2014. godine objavljen je poziv za javnu nabavku (broj javne nabavke 72/14) za "Izradu glavnog projekta rekonstrukcije magistralnog puta M-18, Danilovgrad - Podgorica, km 114 + 500-km 129 + 500".
- U avgustu 2018. godine UZS je odobrio Glavni projekat rekonstrukcije puta M-18. Tokom perioda od 2014-2018. godine kontaktirane su različite institucije kako bi se objavile informacije o Projektu i prikupili potrebni podaci za izradu Glavnog projekta. Tokom ovog perioda primljeni su zahtjevi i od strane lokalnih zajednica koje su pod uticajem

projekta i privrednih subjekata duž trase. Lista pitanja postavljenih tokom ove komunikacije predstavljena je u Aneksu 9.

- 4. oktobra 2018. godine nakon objavljivanja Odluke o javnom interesu, započeo je postupak eksproprijacije. Proces eksproprijacije je još uvijek u toku i sprovodi se od strane Uprave za nekretnine Crne Gore (UZN).
- 8. februara 2018. godine, UZS je održala javni konsultativni sastanak.¹¹ Informacije su objavljene na Internet stranici UZS (krajem januara 2019. godine) i u dnevnom listu POBJEDA (5. februara 2019. godine) (Aneks 4).
- 28. februara 2019. održana je javna rasprava u prostorijama UZS u skladu sa nacionalnim Zakonom o EIA ¹²(Aneks 5). Sve informacije vezane za javnu raspravu objavljivane su u dnevnom listu POBJEDA (12. februara 2019. godine).
- U martu i maju 2019. godine sprovedeno je socio-ekonomsko istraživanje među vlasnicima i korisnicima zemljišta koji su najviše pogođeni eksproprijacijom zemljišta za potrebe projekta. Javna obavještenja o predstojećim istraživanjima su postavljena 5 dana prije početka sprovođenja istraživanja (na određenim dionicama puta, u blizini trgovina i restorana), dok su oni subjekti koji su intervjuisani bili prvo prethodno informisani o Projektu (Aneks 8).

5.3 REZULTATI UKLJUČIVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA

Reakcije na projekat do sada su generalno bile pozitivne. Lokalno stanovništvo uviđa da projekat ima pozitivan uticaj na ekonomski razvoj dvije opštine i lokalnih zajednica u blizini modernizovanog puta. Zainteresovane strane takođe predviđaju poboljšanje bezbjednosti na putevima i kvaliteta života, prevashodno zbog samih poboljšanja na putu i bolje povezanosti između dvije opštine.

Tokom dosadašnjeg uključivanja zainteresovanih strana, pokrenut je niz ključnih tema. One su obuhvaćene Programom za praćenje problema, a Box 5.3 daje sažetak.

Box 5.3 Ključne teme i zaključci

Sljedeća ključna pitanja su pokrenuta tokom uključivanja zainteresovanih stranama i razmatrana su u konačnoj verziji ESIA:

- Ograničen pristup imovini i poslovnim subjektima;
- Eksproprijacija zemljišta i isplata naknada;
- Nedostatak angažovanja zainteresovanih strana u ranoj fazi procesa planiranja;
- Uticaji prašine, buke i vibracija tokom izgradnje; i
- Sigurnosni rizici tokom izgradnje.

¹¹ Svega 9 učesnika je prisustvovalo ovom sastanku. Sastanku nisu prisustvovala šire interesne grupe kao što su ključni predstavnici lokalnih zajednica, pogođene osobe, nevladine organizacije. Informacije za budućim sastanke će se morati objaviti na dodatnim lokacijama; i dalja podrška lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva.

¹² Sl. List CG br. 80/05, 40/10, 73/10, 40/11, 27/13, 52/16

5.4 BUDUĆE UKLJUČIVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA

5.4.1 Objavljivanje elaborata procjene uticaja na životnu sredinu i društvo (ESIA)

Nakon završetka Izvještaja ESIA, sljedeći dokumenti će biti javno dostupni na crnogorskom i engleskom jeziku:

- Izvještaj ESIA (koji sadrži Okvirni plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima) i Netehnički rezime (NTS);
- Plan uključivanja zainteresovanih strana (SEP)
- Okvir za otkup zemljišta i preseljenje (LARF)

Kompletna dokumentacija će biti objavljena na web stranici UZS (<https://dzscg.com/>), kao i na web stranicama Opštine Podgorica (www.podgorica.me), Opštine Danilovgrad (www.danilovgrad.me) i EBRD (EBRD.com). Štampani primjerci dokumenata biće dostupni na uvid zainteresovanoj javnosti u prostorijama UZS, kao i u prostorijama opština Podgorica i Danilovgrad.

Zainteresovane strane koje su konsultovane tokom izrade ESIA će biti informisane o načinu gdje mogu izvršiti uvid u dokumenata putem dnevnih novina POBJEDA, a opštinama će biti poslata obavještenja pismenim putem. Obavještenja će takođe biti objavljena na web stranici UZS nedelju dana unaprijed. Studije će biti dostupne javnosti na uvid 120 dana.

UZS će organizovati javne sastanke sa ciljem diskusije o rezultatima ESIA sa zainteresovanim stranama projekta (lokalnim zajednicama, preduzećima i drugim). Zapisnici sa sastanaka će biti pripremljeni, zajedno sa fotografijama i evidencijom o prisustvu. Po potrebi biće održani i manji grupni/individualni sastanci kako bi se prikupile povratne informacije. Obrasci za povratne informacije/komentare će biti dostupni tokom objave ESIA; u papirnoj i elektronskoj formi. Svi primljeni komentari će biti uzeti u obzir prilikom finalizacije ESIA dokumenta.

5.4.2 Uključivanje zainteresovanih strana tokom faze izgradnje

Predviđa se da će faza izgradnje Projekta početi prije kraja 2019. godine i da će izvođenje građevinskih radova trajati oko 24 mjeseca.

Tokom ovog perioda, prioritet će biti uključivanje lokalnih zajednica u čijoj blizini će se izvoditi građevinski radovi kao i onih subjekata koji su identifikovani kao osjetljivi. Oni će biti informisani o građevinskim aktivnostima koje će se preduzimati i imaće odgovarajuće mogućnosti za postavljanje pitanja i bilo kakvih žalbi.

UZS i Izvođač radova (kada bude imenovan) će imenovati kontakt osobe za zainteresovane strane tokom perioda izgradnje. Ovi pojedinci će biti u mogućnosti da odgovore na pitanja o Projektu, prikupe povratne informacije i pruže informacije zainteresovanim stranama kroz sastanke i štampani materijal. UZS se obavezala da organizuje kvartalne sastanke sa zainteresovanim stranama projekta. Informacije o njihovom vremenu održavanja i lokaciji biće objavljene na Internet stranici UZS i na stranicama opština Podgorica i Danilovgrad. Pozivna pisma će takođe biti poslata zainteresovanim stranama, putem e-maila. Zapisnici sa svih održanih sastanaka će biti evidentirani i dostupni na web stranicama.

Redovni sastanci će se takođe održavati sa nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima, pružajući im ažurirane informacije o napretku projekta i pružajući im mogućnosti da postavljaju pitanja. Po potrebi, biće održani i ciljani sastanci o specifičnim tehničkim pitanjima u vezi sa Projektom.

Uključivanje zainteresovanih strana će se nastaviti tokom čitavog perioda izgradnje i mjere koje su navedene u ESMP projekta će biti implementirane. Ovo će uključiti sljedeće aktivnosti:

- Pružanje informacija o planu izgradnje lokalnim zajednicama i svakom ograničenju pristupa;
- Informisanje zajednica o kodeksu ponašanja radnika i očekivanom ponašanju;
- Informacije o mjerama sigurnosti i Projektom Planu sigurnosti;
- Oglašavanje mogućnosti za zapošljavanje na lokalnom nivou i drugih mogućnosti za lokalne nabavke;

- Diskusije u vezi sa različitim planovima upravljanja za Projekat, uključujući Plan upravljanja biodiverzitetom, Kodeks ponašanja radnika, Plan sigurnosti, Plan upravljanja saobraćajem, Plan reagovanja u vanrednim situacijama, itd; i
- Kontinuirano podizanje svijesti o Žalbenom Mehanizmu i objavljivanje sažetaka podnesenih žalbi i rješenja po žalbama.

U okviru Projekta je kreiran planer uključivanja zainteresovanih strana (.xlsx) koji detaljnije opisuje aktivnosti za buduće uključivanje zainteresovanih strana. Ovo će biti "živi dokument" koji se ažurira na osnovu najnovijih informacija i potreba zainteresovanih strana.

Projekat će takođe nastaviti da objedinjuje ključna pitanja pokrenuta od strane zainteresovanih strana i aktivno upravlja žalbenim mehanizmom (Dio 6).

5.4.3 Uključivanje zainteresovanih strana tokom operativne faze

Detalji uključivanja zainteresovanih strana tokom operativne faze se i dalje definišu, u saradnji sa zainteresovanim stranama. Predviđene su sljedeće aktivnosti, u skladu sa ESMP projekta:

- Biće sprovedeno pravovremeno uključivanje zainteresovanih strana, kako bi se procijenili stavovi zainteresovanih strana o efikasnosti mjera ublažavanja/poboljšanja i upravljanja. Način i učestalost ovih sastanaka tek treba bude definisan; i
- Izradiće se izvještaji o napretku i podijeliti sa zainteresovanim stranama. Oni će sumirati aktivnosti na projektu i izvještavati o svim sprovedenim aktivnostima kao odgovor na eventualna pitanja ili žalbe.

6 ŽALBENI MEHANIZAM

6.1 UVOD

U skladu sa Dobrom međunarodnom praksom u industriji i zahtjevima EBRD za potrebe Projekta biće definisan žalbeni mehanizam kao dio postojećeg žalbenog procesa institucije kako bi se dobijale i rješavale žalbe i problemi koji se tiču zaštite životne sredine i socijalnih pitanja. Žalbeni mehanizam će biti prilagođen rizicima i uticajima Projekta i odnosiće se na zajednice pod uticajem Projekta kao njegove primarne korisnike. On će nastojati da brzo riješi probleme, koristeći razumljiv i transparentan konsultativni proces koji je prikladan i lako dostupan, bez ikakvih troškova i sankcija prema stranci koja je pokrenula pitanje ili izrazila zabrinutost. Mehanizam neće ometati pristup sudskim ili administrativnim pravnim procedurama. Zajednice koje su pod uticajem Projekta će biti informisane o mehanizmu tokom procesa uključivanja zainteresovanih strana.

Za potrebe ovog plana, žalba je definisana kao problem, zabrinutost, problem ili tvrdnja (percipirana ili aktuelna) kojom pojedinac ili grupa iz zajednice želi da se projekat bavi i da rješava. Ovaj žalbeni mehanizam je definisan kako bi se mogla adresirati zabrinutost ili žalbe koje su podnijele zajednice pod uticajem Projekta tokom izgradnje i nakon završetka. Proces obuhvata sve komponente i aktivnosti Projekta, uključujući i one koje preduzimaju izvođači i podizvođači. Biće uspostavljen poseban mehanizam za rješavanje pitanja ili pritužbi od strane lica angažovanih na Projektu i biti razvijen u skladu sa EBRD PR 2.

6.2 ŽALBENI PROCES

Žalbeni proces koji će biti implementiran od strane UZS prikazan je u Aneksu 3. Obrasci za žalbu (Aneks 1) su dostupni u UZS, web sajtovima opština Podgorica i Danilovgrad i njihovim prostorijama. Štampane kopije će takođe biti dostupne tokom sastanaka. Obje opštine su dužne da dostave sve primljene pritužbe (primljene u štampanoj formi, e-mailom ili usmeno) u UZS u roku od 5 dana.

Obrasci za podnošenje žalbe mogu se dostaviti i izvođaču radova ili njegovim podizvođačima. Obrasci za žalbe će biti dostupni na odgovarajućim lokacijama u blizini gradilišta u štampanom obliku. Izvođač (i svi podgovarači) će biti obavezni da prosljede sve primljene žalbe u UZS.

Sve žalbe će biti evidentirane u Registru žalbi (Aneks 2), a UZS će potvrditi prijem podnosioca žalbe u roku od 7 kalendarskih dana (ako nije podnjet anonimno). Oni će biti informisani o predloženim korektivnim mjerama i radnjama preduzetim u roku od 30 kalendarskih dana od dana priznanja žalbe. U slučajevima kada UZS nije u mogućnosti da riješi problem ili kada ne postoji potreba za istim, UZS će pružiti objašnjenje inicijatoru žalbe. U slučaju da lice koje je podnijelo žalbu nije zadovoljno ishodom postupka UZS će dati dalje smjernice u rješavanju žalbe. U bilo kom trenutku, inicijatori žalbi mogu zahtijevati i druga pravna sredstva, u skladu sa crnogorskim zakonima i propisima.

UZS će pratiti način na koji se rješavaju pritužbe i redovno ažurirati Registar žalbi. UZS će objaviti i redovno ažurirati sve relevantne dokumente i žalbene postupke na svojoj Internet stranici, kao i dostaviti kopije žalbenih obrazaca opštinama Podgorica i Danilovgrad. UZS će pružiti povratne informacije svim zainteresovanim stranama koje dostavljaju obrasce za žalbe putem e-maila ili pošte.

7 MONITORING I IZVJEŠTAVANJE

7.1 UVOD

Proces praćenja angažmana zainteresovanih strana je značajan kako bi se osiguralo da su konsultacije i napori u vezi sa objavljivanjem efektivni, da su zainteresovane strane bile konsultovane na stalnoj osnovi i da aktivnosti angažovanja postižu svoje ciljeve, posebno u pogledu izbjegavanja i adresiranja negativnih uticaja na zainteresovane strane.

7.2 MONITORING I IZVJEŠTAVANJE

UZS će, zajedno sa lokalnim opštinama Podgorica i Danilovgrad, usaglasiti indikatore mjerljivosti Projekta i biti informisani na osnovu povratnih informacija dobijenih od zainteresovanih strana u SEP-u. Efikasnost aktivnosti uključivanja zainteresovanih strana će se ocjenjivati u odnosu na ciljeve SEP-a. Ova evaluacija će ispitati u kojoj mjeri su aktivnosti implementirane u skladu sa planom. Rezultati i sve naučene lekcije će zatim biti uključene u dalje ažuriranje SEP-a kako se projekat bude razvijao. Očekuje se da će se rezultati SEP u ispunjavanju svojih definisanih ciljeva procjenjivati u smislu:

- Širenja informacija - pregled svih dostupnih projektnih dokumenata; njihov nivo i učestalost distribucije;
- Organizacije konsultativnih sastanaka - broj i nivo učešća određenih grupa zainteresovanih strana;
- Zapisnici sa sastanaka, aktivnosti i vrijeme potrebno za zatvaranje;
- Broj komentara i komunikacija sa Projektom od strane zainteresovanih strana;
- Broj i vrsta pritužbi, njihova priroda, trendovi i vrijeme njihovog rješavanja.
- Nivo usaglašenosti sa žalbenim mehanizmom - kompletnost žalbenih obrazaca, broj ponovljenih žalbi, broj podnosilaca žalbi koji su zadovoljni povratnim odgovorima, i kvalitativna procjena svjesti i/ili povjerenja u proces upravljanja žalbama među akterima lokalne zajednice.

UZS će biti odgovorna za koordinaciju upravljanja žalbama i praćenje efikasnosti aktivnosti angažovanja. Prvi izvještaj o praćenju će biti pripremljen 3 mjeseca nakon početka gradnje i biti pripreman tromjesečno tokom građevinskih radova. UZS će zatim pripremiti godišnji monitoring izvještaj o rada na Projektu.

Praćenje uključivanja zainteresovanih strana će biti dio Godišnjeg izvještaja o životnoj sredini i društvu (AESR), koji će biti objavljen na UZS i opštinama Podgorice i Danilovgrada; i dostavljen EBRD.

8 KONTAKTI

Uprava za saobraćaj Crne Gore
Kontakt osoba: Nikola Arnaut
IV Proleterske 19
81000 Podgorica
Crna Gora
Tel: +382 20 655 095, 655 364
E-mail: direkcijazasaobracaj@dzs.gov.me
Website: <https://dzscg.com/>

Evropska Banka za Obnovu i Razvoj
[Moskovska 2/b, 81000 Podgorica, Crna Gora]

Sjedište EBRD u Londonu
Sektor za životnu sredinu i održivost
One Exchange Square
London
EC2A 2JN
Tel: +44 207 338 7158
<http://www.ebrd.com>

9 ANEKSI

Aneks 1: Obrazac za žalbe

Referentni broj:	
Ime i prezime: <i>(Obrazac za žalbe može biti anonimno popunjen)</i>	
Kontakt informacije: Molimo Vas da označite način putem kojeg želite biti kontaktirani (pošta, telefon, e-mail)	<ul style="list-style-type: none"> • Pošta: Upišite adresu stanovanja _____ _____ • Telefon: _____ • E-mail: _____
Opis problema/žalbe:	<ul style="list-style-type: none"> • Šta je Vaš predmet zabrinutosti/žalbe? • Gdje se desio? • Ko je uslovio to da se desi? • Koji je uzrok i trajanje problema?
Datum problema/žalbe:	Jednokratni problem/žalba (datum _____) Desio se više od jednog puta/koliko puta? (_____) U toku/trenutno se suočavamo sa problemom _____
Šta smatrate da bi bilo rješenje problema?	

Potpis:

Datum:

Molimo da pošaljete ovaj obrazac na:

Nikola Arnaut

Uprava za saobraćaj Crne Gore (UZS)

IV Proleterske 19

81000 Podgorica, Crna Gora

Tel: +382 20 655 095, 655 364

E-mail: direkcijazasaobracaj@dzs.gov.me

Web site: <https://dzscg.com/>

Aneks 2: Registar žalbi

Br	Datum dobijanja žalbenog obrasca	Broj žalbenog obrasca	Ime/Prezime lica koje je dostavilo žalbeni obrazac (ukoliko nije anonimno)	Pol	Vrsta žalbe	Detalji žalbe	Način komunikacije	Ime i prezime lica odgovornog za praćenje žalbe iz UZS	Datum potvrde dobijanja žalbe	Datum slanja povratne informacije po osnovu žalbe/referentni broj	Trenutni status	Napomene
1												
2												
3												
4												
5												

Kontakt osoba:

Nikola Arnaut

Uprava za saobraćaj Crne Gore (UZS)

IV Proleterske 19

81000 Podgorica

Crna Gora

Tel: +382 20 655 095, 655 364

E-mail: direkcijazasaobracaj@dzs.gov.me

Web site: <https://dzscg.com/>

Aneks 3: Žalbeni mehanizam UZS

Korak 1: Potvrda žalbe	Korak 2: Istraživanje	Korak 3: Rješavanje	Korak 4: Nastavak
<p>Po dobijanju žalbe (usmenim ili pismenim putem) UZS će dodijeliti referentni broj žalbenom obrascu i upisati ga u registar žalbi. UZS će delegirati kontakt osobu koja će biti odgovorna za praćenje žalbe. Podnosilac žalbe (ukoliko nije anonim) će primiti obavještenje o dobijanju žalbe u roku od 7 kalendarskih dana.</p>	<p>Nakon potvrde da je žalba primljena UZS će istražiti žalbu i kontaktirati podnosioca žalbe u toku tog procesa putem e-maila ili telefona.</p>	<p>Podnosilac žalbe će biti kontaktiran u roku od 30 kalendarskih dana po ispunjenju Koraka 2. UZS će dati predlog rješenja i korektivne mjere u pisanoj formi. U slučaju ukoliko UZS nije u mogućnosti da riješi problem ili u slučaju ukoliko ne postoji potreba za daljim aktivnostima UZS će dati pojašnjenje podnosiocu žalbe. Ukoliko podnosilac žalbe ne bude zadovoljan sa ishodom potrebno je obezbijediti detaljne smjernice kako dalje riješiti žalbu. Sve aktivnosti će biti notirane u Registru žalbi.</p>	<p>UZS će biti u komunikaciji sa podnosiocem žalbe u kasnijim fazama kako bi se potvrdilo da li su korektivne mjere bile adekvatne. Datumi zatvaranja žalbe biće notirani u Registru žalbi.</p>

Aneks 5: Javni oglas/Javna rasprava za EIA Projekta

**CRNA GORA
MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE**

Na osnovu člana 20 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Službeni list RCG”, broj 75/18) Agencija za zaštitu prirode i životne sredine

**OBAVJEŠTAVA
zainteresovanu javnost**

da je Nosilac projekta, Uprava za saobraćaj, ul.IV Proleterske br.19, Podgorica, podnio zahtjev za davanje saglasnosti na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu za rekonstrukciju magistralnog puta M-18, dionica Podgorica-Danilovgrad.

U vezi sa navedenim pozivamo vas da izvršite uvid u dostavljenu dokumentaciju u prostorijama Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, ulica IV Proleterske 19, II sprat, kancelarija broj 216 i u Sekretarijatu za urbanizam, komunalne, stambene poslove, saobraćaj i zaštitu životne sredine, radnim danima od 8 do 11 časova.

Rok za javni uvid i dostavljanje primjedbi i mišljenja u pisanoj formi, na adresu Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, do 25.02.2019.godine.

Javna tribina o predmetnom Elaboratu održaće se u Upravi za saobraćaj, sali za sastanke (II sprat), Podgorica, IV Proleterske br.19, dana 28.02.2019. godine, sa početkom u 12h časova.

Aneks 6: Nacionalni regulatorni okvir u kontekstu uključivanja zainteresovanih strana

Zakon	Član	Objavlivanje informacija i uključivanje zainteresovanih strana
Ustav Crne Gore (Službeni list Crne Gore br. 001/07, 038/13)	Član 23	Ustav Crne Gore propisuje da "Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu, i svako ima pravo na pravovremenu i potpunu informaciju o stanju životne sredine, kao i mogućnost da utiče na proces donošenja odluka prilikom odlučivanja o pitanjima od značaja za životne sredine i pravne zaštite ovih prava".
Zakon o zaštiti prirode (Službeni list Crne Gore br. 52/16)	Član 5	Prema Članu 5, svako ima pravo da bude informisan o stanju životne sredine i da učestvuje u procesu donošenja odluka čija bi implementacija mogla imati uticaj na životnu sredinu.
	Poglavlje 11 (Član 66-72)	Poglavlje 11 se bavi procesom uključivanja zainteresovanih strana i informisanjem o pitanjima zaštite životne sredine. Javne institucije i organi uprave, kao i lokalne vlasti odgovorne za zaštitu životne sredine dužne su blagovremeno informisati javnost o procedurama odlučivanja u pitanjima zaštite životne sredine: 1) strateška procjena uticaja planova i programa na životnu sredinu; 2) procjena uticaja na životnu sredinu; 3) postupak za izdavanje dozvole za integrisano sprječavanje i kontrolu zagađenja odobravanjem rada novih ili postojećih postrojenja; 4) strategije, planovi, programi i druga dokumenta iz oblasti zaštite životne sredine (član 72) “.
Zakon o prostornom planiranju i izgradnji (Službeni list Crne Gore br. 064/17, 044/18, 063/18)	Član 27	Zakon o prostornom planiranju i izgradnji (Član 27) proglašava da je Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT) nakon donošenja odluke o izradi planskog dokumenta dužno da informiše zainteresovane strane o ciljevima i svrsi pripreme planske dokumentacije, moguća planska rješenja i efekti planiranja.
	Član 32-35	<p>Shodno Članu 32 MORT je dužan da objavi program javne rasprave kada se izradi prostorni plan. MORT je u obavezi da objavi nacrt planskog dokumenta na web stranici u roku od 7 dana od dana završetka izrade.</p> <p>Javna rasprava iz Člana 32. ovog zakona treba da se oglašava u jednom dnevnom štampanom mediju koji se izdaje i distribuira na teritoriji Crne Gore i na web stranici MORT i traje najmanje 30 radnih dana od dana oglašavanja.</p> <p>MORT je u obavezi dostavljanja posebnog izvještaja o javnoj raspravi jedinici lokalne samouprave u roku od 2 dana od dana javnog oglašavanja u jednom dnevnom štampanom mediju koji se izdaje i distribuira na teritoriji Crne Gore.</p> <p>Javna rasprava treba da bude organizovana u vidu okruglih stolova, panel diskusija, prezentacija i podnošenja predloga, sugestija i komentara.</p> <p>Prema članu 34 nadležnost MORT odnosi se na pripremu izvještaja o javnoj raspravi u roku od 30 dana od dana završetka javne rasprave. MORT daje mišljenje o izvještaju o javnoj raspravi Savjetu u roku od 15 dana od dana podnošenja. MORT je dužan da objavi izvještaj o javnoj raspravi na svojoj web stranici u roku od 7 dana od dana dostavljanja mišljenja Savjeta.</p> <p>U slučaju da postoje značajne razlike u planskom dokumentu nakon javne rasprave, MORT pokreće organizovanje nove javne rasprave. Nova javna rasprava treba da bude organizovana u skladu sa članovima 33 i 34 i da traje najmanje 15 dana od dana objavljivanja.</p>
Zakon o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu (SEIA) (Službeni list Crne Gore br. 80/05, 40/11, 59/11, 52/16)	Član 17	<p>Prema Članu 17, javna institucija odgovorna za izradu izvještaja SEIA dužna je da obavijesti zainteresovane strane i dobije mišljenje o izvještaju SEIA.</p> <p>Zainteresovani akteri i organizacije dužni su da podnesu svoje mišljenje u roku od 30 dana od dana podnošenja SEIA. U slučaju da ne postoji mišljenje u okviru vremenskog okvira, smatraće se da nema primjedbi na SEIA.</p>

	Član 19	Članom 19 se proglašava da je javna institucija odgovorna za pripremu SEIA odgovorna da informiše zainteresovane strane o načinu i rokovima u vezi sa uvidom u sadržaj izvještaja, dostavljanje mišljenja, kao i vrijeme i mjesto održavanja javne rasprave. Javna rasprava je odgovornost organa nadležnog za pripremu plana i programa.
	Član 20	Član 20 definiše da javni organ nadležan za pripremu SEIA treba da pripremi Izvještaj o učešću zainteresovanih strana i organizacija koje sadrže njihova mišljenja (kao što je navedeno u Članu 17), kao i mišljenja prikupljena tokom procesa javnog uvida i javne rasprave o SEIA. Odgovorni organ je dužan da pripremi izvještaj u roku od 30 dana po završetku javne rasprave, koji treba da sadrži sva mišljenja zainteresovanih strana koja su prihvaćena ili odbijena.
Zakon o slobodnom pristupu informacijama (Službeni list Crne Gore br. 044/12, 030/17)	Član 3-7	Zakon o slobodnom pristupu informacijama proglašava da svako domaće ili strano fizičko ili pravno lice ima pravo pristupa informacijama (Član 3), dok slobodan pristup informacijama predstavlja javni interes (Član 7).
	Član 17	Prema Članu 17 ugrožavanje životne sredine spada među 7 preovlađujućih javnih interesa koji mogu biti predmet slobodnog pristupa informacijama gdje su javni organi dužni omogućiti pristup informacijama ili njenom dijelu u slučaju da postoji javna potreba za njenim otkrivanjem.
Zakon o eksproprijaciji (Službeni list Crne Gore br. 55/00, 28/06, 21/08, 30/17)	Član 7	Kao što je definisano u Članu 7, eksproprijacija se može vršiti za potrebe države, opština, državnih fondova i državnih preduzeća koja obavljaju poslove od javnog interesa u skladu sa zakonom.
	Član 14	Objavlivanje javnog interesa predstavlja prvi korak u procesu eksproprijacije. Predlog za utvrđivanje javnog interesa za eksproprijaciju treba da podnese organ koji, prema odredbama ovog zakona, može biti korisnik eksproprijacije ili javni interes može proglasiti i Vlada Crne Gore. Vlada je dužna da donese odluku o predloženom javnom interesu u roku od 60 dana.
	Član 23	Prema Članu 23 prije donošenja odluke o eksproprijaciji, organ je dužan saslušati vlasnika nepokretne imovine u vezi sa činjenicama koje se odnose na eksproprijaciju.
Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu (Službeni list Crne Gore br. 80/05, 40/10, 73/10, 40/11, 27/13, 52/16) ¹³	Član 1	Zakon o EIA definiše način i proceduru procjene uticaja na projekte koji mogu imati značajan uticaj na životnu sredinu, pripremu i evaluaciju studije o procjeni uticaja na životnu sredinu i druga pitanja od značaja za procjenu uticaja na životnu sredinu.
	Član 5	Ključne institucije odgovorne za proceduru procjene uticaja na životnu sredinu su: (1) Agencija za zaštitu prirode i životne sredine (NEPA) na nacionalnom nivou i (2) lokalne samouprave odgovorne za zaštitu životne sredine na lokalnom nivou.
	Član 13	Član 13 se bavi procesom učešća zainteresovanih strana tokom perioda skrininga (podnošenje izvještaja koji se odnosi na neophodnost procjene uticaja). Javni organ nadležan za takvu proceduru dužan je da u roku od 3 dana obavijesti zainteresovane strane o podnošenju izvještaja.
	Član 14	Prema Članu 14, nadležna institucija je dužna da informiše sve zainteresovane strane o svojoj odluci o neophodnosti procjene uticaja u roku od 3 dana od dana donošenja odluke.
	Član 16	Kao što je definisano u Članu 16, procedura koja se odnosi na zahtjev za određivanje obima i sadržaja studije takođe predviđa uključivanje javnosti dok „Zainteresovani organi i organizacije i zainteresovana javnost/zainteresovane strane mogu da daju svoje mišljenje o obimu i sadržaju studije nadležnom organu u roku do 20 radnih dana od dana

¹³ Nacionalna procedura EIA zahtijeva učešće zainteresovanih strana u svakoj fazi postupka EIA: faza screeninga, faza određivanja opsega i faza odlučivanja.

		prijema obavještenja.
Član 20		<p>Javna rasprava u procesu odobravanja EIA od strane nadležnih organa predstavlja sastavni dio procedure. Prema Članu 20, nadležna institucija je dužna da organizuje javnu raspravu u roku od 5 radnih dana počevši od dana podnošenja zahtjeva za odobrenje EIA i da informiše zainteresovane organizacije i zainteresovane strane o načinu, rokovima i mjestu javnog uvida, kao i o načinima davanja komentara i vremena za javnu raspravu.</p> <p>EIA mora biti objavljena na web stranici nadležne institucije i na portalu e-Uprava, na dan javne rasprave.</p> <p>Javna rasprava može biti organizovana najkasnije 10 radnih dana od dana obavještenja zainteresovanim organima i organizacijama i zainteresovanoj javnosti.</p> <p>Javna rasprava mora biti organizovana i sprovedena od strane nadležne institucije i traje najmanje 30 dana od dana objave obavještenja.</p>
Član 28		<p>Javno objavljivanje se zasniva na objavljivanju u štampanim medijima (novinama) koji se objavljuju u oblasti na koju će uticati uticaj planiranog projekta i putem elektronskih medija.</p> <p>Zainteresovani organi i organizacije su obaviješteni u pisanoj formi (poštom i faksom) i elektronskim putem, kao i na Internet stranici nadležnog organa.</p>
Član 31		<p>Nadležna institucija je dužna da po prijemu zahtjeva (u pisanoj ili elektronskoj formi) koji su izdali zainteresovani organi, organizacije i zainteresovana javnost, omogući uvid u dokumentaciju o sprovedenoj proceduri procjene uticaja, sa izuzetkom dokumenata koji imaju određen stepen tajnosti u skladu sa zakonom u roku od 15 dana od prijema zahtjeva.</p>

Aneks 7: Evaluacioni upitnik

EVALUACIONI UPITNIK

Rekonstrukcija i modernizacija regionalnog puta M-18 sekcija Danilovgrad-Podgorica

1. U kojoj mjeri je današnja diskusija pomogla da se riješe neka od Vama bitnih pitanja u vezi sa projektom rekonstrukcije i modernizacije dijela magistralnog puta M-18 Danilovgrad-Podgorica?

1	2	3	4	5

1 – nedovoljno; 2 – dovoljno; 3- dobro; 4 – veoma dobro; 5 – odlično

2. Da li imate dodatnih pitanja koja ovom prilikom nisu odgovorena, a koja su Vama bitna u kontekstu realizacije ovog projekta?

- Da _____
- Ne

3. Da li ste generalno zadovoljni idejom izgradnje novog bulevara Danilovgrad-Podgorica?

_____

4. Da li imate neki dodatni komentar povodom realizacije ovog projekta?

_____
_____
_____
_____

Aneks 8: Upitnici za potrebe socio-ekonomskog istraživanja među privrednim subjektima i domaćinstvima pod uticajem projekta

Datum: _____

Broj upitnika: _____

UPITNIK ZA PRIVREDNE SUBJEKTE

A. ZA ISPITANIKU

1. Naziv privrednog subjekta: _____
2. Ime i prezime vlasnika: _____
3. Ime i prezime ispitanika: _____
4. Pozicija u firmi: _____
5. Telefon: _____

B. OPŠTI PODACI

6. Vrsta djelatnosti: _____
7. Da li Vaša kompanija posluje na:
  1. Lokalnom nivou,
  2. Nacionalnom nivou,
  3. Međunarodnom nivou.

8. Preduzeće je aktivo/osnovano od _____ godine.

9. Da li je preduzeće službeno registrovano kao privredni subjekat:

1. Da
2. Ne

10. Broj zaposlenih:

- 10.1 Prijavljenih na puno radno vrijeme: _____.
- 10.2 Prijavljenih na pola radnog vremena: _____.
- 10.3 Neregistrovani zaposleni (volonteri): _____.

C. POSLOVNE AKTIVNOSTI

11. Molimo opišite vaše poslovne aktivnosti:

_____

_____

12. Da li vaš posao zavisi od blizine puta:

1. Da, Zašto _____

_____

2. Ne

13. Molimo da ocijenite u kojoj mjeri se sledeće tvrdje odnose na Vaše poslovanje:

Br.	Izjava	Ocjena
1.	Moji klijenti su vozači i putnici na ovom putu	
2.	Ja ću imati finansijske gubitke ukoliko izgubim direktan pristup ovom putu	
3.	Naše poslovanje može se lako obnoviti i pored otkupa zemljišta	
4.	Naša kompanija će napredovati sa novim proširenim putem	
5.	Proširenje puta može dovesti do većeg protoka saobraćaja što može uticati na povećanje poslovnih prihoda	
6.	Privremeno ometan pristup mojim poslovnim prostorijama može izazvati finansijski gubitke (gubitak klijenata)	
7.	Potreban nam je pristup ovom putu za naše distributere/dobavljače/ prevoznike svakodnevno	
8.	Nova putna infrastruktura će umanjiti vrijednost moje imovine	
9.	Posao će se ugasi ako se pojavi novi put	
10.	Aktivnosti izgradnje puta će privremeno povećati profit naše kompanije	

Ocjene (1 = ne odnosi se na moje poslovanje, 2 = ima neznatan uticaj; 3 = odnosi se na moje poslovanje, ali samo djelimično; 4 = odnosi se na moje poslovanje; 5 = u potpunosti se odnosi na moje poslovanje)

Anketar: _____

Datum: _____

Broj upitnika: _____

UPITNIK ZA DOMAĆINSTVA

A. OPŠTI PODACI

1. Ime i prezime: _____ 5. Zanimanje: _____
 2. Godina rođenja: _____ 6. Telefon: _____
 3. Pol: _____ 7. Etnička pripadnost: _____
 4. Naselje: _____

B. PARCELE KOJE SU POD UTICAJEM PROJEKTA I / ILI PREDMET EKSPROPRIJACIJE**8. Navesti sve parcele ispitanika na koje projekat ima uticaj**

(Popunjava anketar, prije anketiranja i predaje se vlasniku zemljišta!)

Br.	Broj parcele	Vrsta/Namjena zemljišta	Ukupna površina (m2)	Površina koja će biti ekspropisana (m2)	Površina zemlje koja ostaje (m2)
1					
2					
3					
4					

C. DOMAĆINSTVO**9. Članovi domaćinstva:**

Napomena: Odgovori na pitanja 9.1 - 9.6 upisuju se za svakog člana domaćinstva pojedinačno uključujući i ispitanika. Upitnik popunjava glava domaćinstva ili drugo punoljetno lice u domaćinstvu.

R.br.	9.1. Članovi domaćinstva <i>(Upisati imena svih članova domaćinstva)</i>	9.2. Pol 1. Muški 2. Ženski	9.3. Odnos sa glavom domaćinstva: 1. Glava domaćinstva 2. Suprug/a 3. Sin/kći 4. Otac/majka nosioca 5. Brat/sestra 6. Ostali srodnici	9.4. Godine starosti ako je <1, upisati 0	9.5. Stepen obrazovanja 1. Nezavršena ili završena osnovna škola 2. Završena srednja škola 3. Završena viša škola 4. Završen fakultet 5. Završene postdiplomske/ doktorske studije 6. Ima ispod 6 godina 7. Ne želi da odgovori	9.6. Trenutno zanimanje? 1. Zaposlen/a a. Privatno preduzeće b. Državno preduzeće 2. Vodi sopstveni biznis 3. Penzioner/ka 4. Poljoprivrednik 5. Domaćica 6. Nezaposlen/a 7. Student/Đak 8. Ima manje od 6 godina 9. Ne želi da odgovori	9.7. Mjesečni prihod (EUR)
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							

D. STANOVANJE**10. Kuća / stan u kojem živite je izgrađen je _____ godine, i to je:**

1. U sopstvenom vlasništvu
 2. Iznajmljeno / pripada rođacima
 10.1 Površina (m2) = _____
 10.2 Broj spratova = _____
 10.3 Broj soba (Vaš dio) = _____
 10.4 Broj članova domaćinstava u kući = _____

11. Kuća, koja se nalazi na zemljištu/imovini koja će biti predmet eksproprijacije, koristi se kao:

1. Stalni stan - Ovo je moj dom
 2. Sezonski- Ovo je moja vikendica

12. Koliko dugo živite u ovoj kući _____

12.1. Odakle su vaši preci migrirali: _____

13. Vaše domaćinstvo / kuća ima:

Vodu iz	Kanalizaciju:	Toalet	Grijanje
1. Javne vodovodne mreže	1. Javna mreža	1. Unutrašnji	1. Struja
2. Hidrofor	2. Septičke jame	2. Spoljni	2. Drvo / Briket / Pelet
3. Bunar	3. Izlivanje u prirodni recipijent/ potok	3. Nema toaleta	3. Ostalo _____

E. NEPOKRETNOSTI U VAŠEM VLASNIŠTVU

14. Nabrojite ostale nekretnine koje posjeduje vaše domaćinstvo:

Vrsta objekta (+Lokacija)	Površina (m ²)	Dozvola (Da/Ne)	Lokacija/ Naselje
1. Kuća (trenutno)			
2. Kuća 2			
3. Stan			
4. Poslovni prostor			
5. Garaža			
6. Štala			
7. Prodavnica			
8. Ostalo: _____			
9. Ostalo: _____			

15. Lista poljoprivrednog zemljišta koje poseduje Vaše domaćinstvo:

Tip zemljišta	Ukupan broj parcela	Ukupna površina (m ²)	Lokacija / Naselja	Dozvola(Da/Ne)
1. Šume				
2. Pašnjak				
3. Livada				
4. Polje				
5. Vinograd				
6. Dvorište/Bašta				
7. Voćnjak				
8. Tip i broj stabala				

16. Lista stoke, živine, košnica i kućnih ljubimaca:

Vrsta stoke, živine, košnica i kućnih ljubimaca	Broj jedinica	Starost

F. AKTIVNOST I PRIHODI U DOMAĆINSTVU

17. Redovni i ostali prihodi u mom domaćinstvu dolaze iz:

Redovni prihodi	Prosječni mjesečni prihod (EUR)
1. Plata	
2. Penzija	
3. Kamatna stopa	
4. Iznajmljivanje poljoprivrednog zemljišta	
5. Iznajmljivanje stana	
6. Socijalna i slična primanja	
7. Ostalo: _____	

Ostali prihodi	Prosječni godišnji prihod (EUR)
1. Sezonski rad	
2. Prihodi iz inostranstva	
3. Ostalo: _____	

18. Prihodi vašeg domaćinstva dolaze od angažovanja u:

Poljoprivredne aktivnosti	Prosječni sezonski prihod (EUR)
1. Baštovanstvo	
2. Voćarstvo	
3. Uzgoj stoke	
4. Vinogradarstvo	
5. Kultivacija zemljišta	
6. Šumarstvo	

Poslovne aktivnosti	Prosječni godišnji prihod (EUR)
1. Maloprodaja	
2. Usluge	
3. Proizvodnja	
4. Ostalo: _____	

19. Poljoprivredna proizvodnja na parcelama koje su pod uticajem projekta:

Vrsta usjeva / voća	Godišnja proizvodnja	Broj godina/koliko dugo proizvode	Godišnji prihod	1) Za prodaju 2) Za ličnu upotrebu

20. Poljoprivredna proizvodnja na ostalim parcelama:

Vrsta usjeva / voća	Godišnja proizvodnja	Broj godina/koliko dugo proizvode	Godišnji prihod	1) Za prodaju 2) Za ličnu upotrebu

21. Subvencije za poljoprivredne / poslovne aktivnosti:

Državne institucije	Svrha	EUR (godišnje)	Ostale institucije	Svrha	EUR (godišnje)

G. DRUŠTVENO OSJETLJIVA PITANJA I RANJIVOSTI

22. Navedite broj osoba kojima je potrebna medicinska i / ili institucionalna pomoć, koje žive u vašem domaćinstvu: _____

23. Navedite broj ljudi koji žive u vašem domaćinstvu i koji primaju bilo kakvu vrstu socijalne pomoći: _____

24. Navedite razloge za primanje socijalne pomoći:

---

25. Vaši komentari?

Anketar: _____

DODATNA PITANJA ZA LICA-OBJEKTE KOJI ĆE BITI RASELJENI

26. Svrha i vrsta objekata koja su predmet ovog ciklusa eksproprijacije

Br.	Vrsta objekta koja će biti predmet eksproprijacije	Namjena objekta	Površina prizemne etaže (m2)	Ukupna korisna površina (m2)	Godina izgradnje

27. Ukoliko vaše domaćinstvo doživljava fizičko preseljenje (premiještanje), molimo Vas da procijenite nivo štetnog efekta koji će preseljenje imati na:

Važna pitanja	Vi	Vaš suprug/a	Odraslo dijete	Odraslo dijete 2	Neko drugi	Neko drugi	Neko drugi	Neko drugi
1. Životni standard								
2. Društvene veze								
3. Obrazovne mogućnosti								
4. Kulturni život								
5. Porodični odnosi								
6. Zdravlje								
7. Drugo								

Nivo štetnog uticaja (0 = Nema štetnog uticaja, 1 = Nizak, 2 = Umjeren, 3 = Značajan, 4 = Visok, 5 = Veoma visok, 99 = Bez odgovora)

28. Koja vrsta naknade za preseljenje Vam najviše odgovara?

1. Gotovina
2. Kompenzacija
3. Nova kuća
4. Ostalo _____

29. Da li imate drugu kuću / stan u koji se možete preseliti?

1. Da
2. Ne, *Idi na pitanje 30.*

30. Ukoliko imate drugu kuću ili stan, molimo navedite šta druga kuća / stan ima:

Vodu iz	Kanalizaciju:	Toalet	Grijanje
1. Javne vodovodne mreže	1. Javna mreža	1. Unutrašnji	1. Struja
2. Hidrofor	2. Septičke jame	2. Spoljni	2. Drvo / Briket / Pelet
3. Bunar	3. Izlivanje u prirodni recipijent/ potok	3. Izlivanje u prirodni recipijent/ potok	3. Ostalo _____

31. Navedite šta bi od ponuđenog bilo važno za odabir lokacije za preseljenje:

Važna sadržaji	Vi	Vaš suprug/a	Odraslo dijete	Odraslo dijete 2	Neko drugi	Neko drugi	Neko drugi	Neko drugi
1. Životne navike i / ili blizina radnog mjesta								
2. Blizina članova porodice (rođaci)								
3. Blizina obrazovnih institucija/mogućnosti								
4. Blizina druge lične imovine								
5. Blizina zdravstvenog centra								
6. Blizina prijatelja								
7. Gradsko naselje i prisustvo institucija								
8. Drugo								

Nivo važnosti (1 = Nevažno, 2 = Malo važno, 3 = Srednje važno, 4 = Veoma važno, 5 = Od suštinske važnosti)

Anketar: _____

Aneks 9: Sažetak prethodnih aktivnosti uključenosti zainteresovanih strana (2008-2018)

1 SAŽETAK PRETHODNIH AKTIVNOSTI UKLJUČENOSTI ZAINTERESOVANIH STRANA

U skladu sa nacionalnom legislativom aktivnosti oko uključivanja zainteresovanih strana su započele prije Projekta, odnosno u fazi pripreme planske dokumentacije: Prostorni plan Crne Gore do 2020, Prostorno-Urbanistički Plan opštine Podgorica do 2025, Detaljni Urbanistički Plan "Gornja Gorica 3 - dio A i generalno urbanističko rješenje opštine Danilovgrad (Tabela 5).

Hronološki prikaz pripreme dokumentacije (prije izrade Glavnog projekta)

Br.	Datum	Javna rasprava/Način informisanja	Zaključci
Nacrt Detaljnog Urbanističkog Plana (DUP) i izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu opštine Danilovgrad			
1.	13/10/2010	Službeni list Crne Gore – opštinska regulativa Web sajt opštine Danilovgrad: www.opstinadanilovgrad.me	Donešena odluka o pripremi Detaljnog Urbanističkog Plana (DUP) i izvještaja o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu opštine Danilovgrad
2.	17/12/2013	Web sajt opštine Danilovgrad: www.opstinadanilovgrad.me	Prvi nacrt DUP opštine Danilovgrad
3.	17/12/2013- 17/12/2014	Kancelarije opštine Danilovgrad Web sajt opštine Danilovgrad: www.opstinadanilovgrad.me	Period adresiranja javnog obavještanja o javnim konsultacijama u vezi sa nacrtom DUP, javno razmatranje i podnošenje žalbi i mišljenja i organizovanje javne konsultacije.
4.	February 2014	Web sajt opštine Danilovgrad: www.opstinadanilovgrad.me	Odobren DUP i SEIA izvještaj za opštinu Danilovgrad
Prostorni Urbanistički Plan (PUP) opštine Podgorica sa strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu do 2025. godine			
5.	29/12/2008	Službeni list Crne Gore – opštinska regulativa	Donešena odluka o pripremi Prostornog Urbanističkog Plana (PUP) opštine Podgorica sa strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu do 2025. godine.
6.	30/08/2013	Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine, Podgorica Web sajt opštine Podgorica: www.podgorica.me	Nacrt PUP poslat Ministarstvu prostornog planiranja i životne sredine na mišljenje i nakon toga Nacrt je dostavljen u skladu sa Članom 39 Zakona o prostornom planiranju i izgradnji.

7.	Decembar 2013.	Prostorije Kulturno informacionog centra "Budol Tomović" u Podgorici, i kancelarija "Golubovici" i "Malesija".	Javne konsultacije
8.	Decembar 2013.	Web sajt opštine Podgorica: www.podgorica.me	Izveštaj o javnim konsultacijama i 494 zahtjeva za izmjenu PUP.
9.	Februar 2014.	Web sajt opštine Podgorica: www.podgorica.me	PUP opštine Podgorica je usvojen – do 2025

Dodatno, aktivnosti uključivanja zainteresovanih strana su realizovane u toku pripreme Glavnog projekta.

Hronološki prikaz pripreme Glavnog projekta

Br.	Datum	Javna rasprava/Način informisanja	Zaključci
1.	25/12/2014	Portal javnih nabavki Crne Gore www.ujn.gov.me	Objavljen javni poziv na tender (Br. 72/14) za "Pripremu Glavnog Projekta rekonstrukcije regionalnog puta M-18, Danilovgrad-Podgorica, km 114+500-km 129+500".
2.	18/01/2016	Portal javnih nabavki Crne Gore www.ujn.gov.me	Ugovor za usluge Contract on services (poziv na tender Br. 72/14) između ugovornih strana, UZS (Ugovarač) i konzorcijuma "Građevinski nadzor laboratorijska ispitivanja" AD Podgorica.
3.	Avgust 2018	Kancelarije UZS	Odobren Glavni projekat dok je paralelno sa odobrenjem Glavnog projekta u pripremi tenderska dokumentacija za izvođenje radova na rekonstrukciji regionalnog puta.
4.	04/10/2018	Službeni list Crne Gore	Odluka o raspisivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti u svrhu rekonstrukcije i modernizacije magistralnog puta M-18 Podgorica - Danilovgrad, od km114 + 500 do km129 + 500. Proces eksproprijacije započeo je nakon donošenja odluke o javnom interesu. Ovaj proces je i dalje u toku, a sprovodi ga Uprava za nekretnine Crne Gore (UZN), pri čemu UZN predstavlja nadležni organ za utvrđivanje dinamike obavljanja aktivnosti u vezi sa stranama koje su pod uticajem projekta.

Nakon objavljivanja tenderske dokumentacije za pripremu Glavnog projekta rekonstrukcije regionalnog puta M-18, dobijeni su zahtjevi, inicijative, predlozi koji se odnose na pripremu Glavnog projekta dostavljeni od strane lokalnog stanovništva i privrednih subjekata koji se nalaze duž puta.

Komunikacija sa zainteresovanim strana u toku procesa izrade Glavnog projekta

Br	Datum:	Sastanci, zahtjevi, inicijative i predlozi	Zaključak:
1.	18/05/2016	Lokalna zajednica Zagarač – Zahtjev da se sagleda konekcija lokalnog puta sa projektovanim, između restorana Sutjeska i mosta na Sušici.	Zahtjev lokalne zajednice Zagarač je usvojen i implementiran u Glavnom projektu.
2.	20/07/2016	Sastanak između predstavnika UZS, Agencije za izgradnju i razvoj Podgorice, projektantom i revizijom po pitanju idejnog projekta rekonstrukcije i modernizacije regionalnog puta M-18 Danilovgrad - Podgorica, km114+500 - km129+500, dio bulevara Danilovgrad - Komanski most	Idejno rješenje dostavljeno je institucijama koje bi bile zainteresovane za projekat kako bi se obezbijedilo mišljenje na idejni projekat ili ukazalo šta bi moglo biti odobreno i implementirano na projektu, prije izrade Glavnog projekta. U tom slučaju, ova dokumentacija nije bila predmet posebnog ugovaranja i sve je finalizovano u sklopu ugovora za projektovanje.
3.	16/09/2016	Individualni korisnici katastarskih parcela/Zahtjev da se sagleda konekcija lokalnog puta ispred nove benzinske pumpe.	Projekat predviđa tu konekciju
4.	20/09/2016	Opština Danilovgrad zahtijevala je mogućnost sagledavanja projektovanja kružnih tokova na stacionažnim raskrsnicama (na početku je bilo predviđena 4-kraka raskrsnica) km 120 + 000 (priključnica prema selima Plana i Bileca)	Investitor je saglasan za predlogom izgradnje raskrsnice na km 115 + 270, dok će rješenje za trokraku raskrsnicu biti usvojeno samo za km 120 + 000.
5.	10/10/2016	Organizovan sastanak između predstavnika Investitora, Projektanta, Revizije oko sagledavanja mogućnosti izgradnje raskrsnice na profilima 39,40 i 41, kao i profilima na sekciji 272 i 282.	Na ovom sastanku investitor je saglasan sa mogućnošću izgradnje raskrsnice i tri priključnice na lokacijama na kojima se predviđaju drugi tipovi priključnica.
6.	04/09/2017	Lokalna zajednica "Kosovi lug" – Zahtjev da se sagleda konekcija lokalnog puta sa projektovanim.	Konekcije ka selu i objektima duž puta koje su navedene u zahtjevu su harmonizovane sa novim projektom puta.
7.	08/06/2018	AD "Autoservis Osmanagić" – Zahtjev da se sagleda konekcija lokalnog puta sa projektovanim.	Zahtjev je inkorporiran u projekat sa minimalnim promjenama u odnosu na postojeći put.

8.	08/06/2018	“NARODNA KNJIGA” DOO – Zahtjev da se sagleda konekcija pristupnog puta novom objektu (skladište) u novi projekat.	Analiza projektne dokumentacije je ukazala da to rješenje već postoji u blizini raskrsnice.
9.	06/11/2018	“Temples Glory 2.9” DOO – Zahtjev da se sagleda promjena projektovane ose puta.	Tehnička dokumentacija koja je pripremljena za potrebe projekta je u potpunosti u skladu sa granicama koje definiše DUP Danilovgrad te stoga nije moguće mijenjati poziciju puta.

U toku prve terenske posjete organizovane od strane UZS i konsultanta identifikovano je da će jedan objekat biti predmet rušenja za potrebe realizacije Projekta. To se odnosi na eksproprijaciju i rušenje objekta – Motel 'Pejović'.

Hronološki prikaz pripreme dokumentacije prije početka izvođačkih radova

Br.	Datum	Javna rasprava/Način informisanja	Dokumentacija
1.		EBRD web sajt	Javne nabavke EBRD konsultantske usluge
2.	18/12/2018	Postojeći regionalni put M-18	Posjeta terenu od strane UZS i konsultanata prije početka rada na ESIA dokumentaciji
3.	05/02/2019 – u toku		EIA za potrebe rekonstrukcije regionalnog puta M-18
4.	Januar 2019 – u toku		ESIA za potrebe rekonstrukcije regionalnog puta (Tranša 3)